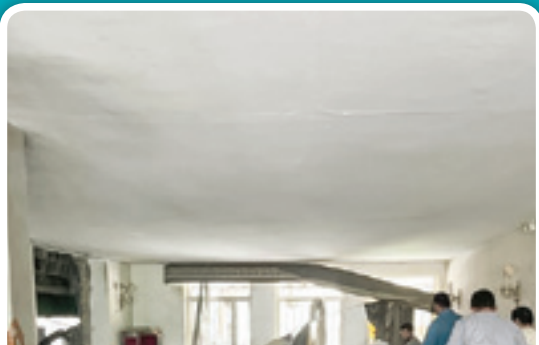

گروه‌های جهادی متشکل از دانشجویان از همان روزهای نخست حمله به استان‌ها به کمک شهروندان شتافتند

تبدیل دانشگاه به سنگر خدمت با همت جهادگران

دانشجویان دانشگاه تهران در دل جنگ، آوار را کنار زدند و به جای آن امید ساختند

با طنین اولین انفجارها در اسفندماه ۱۴۰۴ و آغاز «جنگ رمضان»، گویی تقدیر خاک با سرنوشته جوانانی گره خورد که کتاب‌های درسی را در کتابخانه‌ها گذاشتند تا الفبای ایثار را روی آجرهای داغ و غبار آلود مناطق جنگی بنویسند. این جنگ که در حافظه جمعی ملت با نام ۱۲ روزه التهاب و ایستادگی حک شده، تنها صحنه نبرد تسلیحات نبود، بلکه عرصه‌ای برای ظهور نسل جدیدی از گروه‌های جهادی شد که پیش از فرونشستن غبار موشک‌ها، در میدان حاضر بودند. این جهادگران با دستاورد پروان و پیشانی‌های غرق عرق از همان ساعات نخستین، آواربرداری را

که برای یافتن نشانه‌ای از زندگی با بیکری مظهر، و جب و جب خاک را با ناخن‌هایشان کاویدند. این جهادگر فعال با یادآوری آن روزهای سخت و چهره‌هایی که هرگز فراموش نمی‌شوند، می‌افزاید: «تقریباً کمتر از یک هفته بعد از شروع جنگ، گروه ما منسجم شد و به مناطق اعزام شدیم. آن روزهای ابتدایی، تلخی عجیبی داشت. ما شاید جزو اولین کسانی بودیم که به محل اصابت موشک‌ها می‌رسیدیم. مواجهه با ویرانی‌ها و تخریب‌ها برای دانشجویان جوانی که تا دیروز پشت میز دانشگاه بودند، تکان‌دهنده بود. ما با چشمانی اشک‌بار اما دستانی مصمم، در کنار نیروهای هلال احمر آوارها را کنار می‌زدیم تا خانواده‌ها بتوانند تصمیم درستی برای ادامه زندگی بگیرند.»

مهندسی امید در کارگاه‌های جهادی وقتی گرد و غبار فرونشست، فاز دوم جهاد آغاز شد. دیگر بحث تشییع شهدان نبود، بلکه بازگرداندن زندگی به محله‌هایی بود که ساختمان‌هایی در آنها آسیب دیده یا تخریب شده بود. جهادگران دریافتند؛ شکستن شیشه منازل در شعاع چندصد متری، آرمش را از هزاران خانواده سلب کرده است. در همین راستا، ابتکاری به خرج دادند که تحسین همگان را برانگیخت. راه‌اندازی کارگاه‌های سیار

فقط تماشاچی تاریخ باشیم، آمده‌ایم تا با تخصص مدیریتی و توان فنی‌مان، باری از دوش این مردم برداریم. جنگ رمضان که آغاز شد، شهرها چهره عوض کردند. صدای آژیر قرمز با ضجه‌های بازماندگان آمیخته بود، اما درست در همین لحظات تیره، حضور جوانان دانشجو با کاورهای متحدالشکل،

تاریخ معاصر ایران همواره با نام «جهاد» عین بوده است. واژه‌ای که از بطن انقلاب رویداد و در کوران حوادث، اسیل و زلزله گرفته تا بیماری‌های همه‌گیر و سخت مثل کرونا، معنایی فراتر از یک واژه یافت. اما در جنگ رمضان و نبرد ۱۲ روزه، این مفهوم به اوج بلوغ خود رسید. جهادگران امروز، وارثان همان نسلی هستند که روزگاری سنگر می‌ساختند و امروز، در میانه هجوم موشک‌ها، کارگاه شیشه‌بری راه می‌اندازند تا آرامش شب، مهمان تیرنجور کودکان آسیب‌دیده باشد. جنگ‌های اخیر نشان داده‌اند این حضور، یک ساختار هوشمند اجتماعی است که در بحران‌ها، سریع از هر نهاد و سازمان دیگری به قلب واقعه نفوذ می‌کند.

مسئول تیم جهادی آواربرداری و امدادسانی دانشگاه تهران، در حالی که غبار سمیمان بر لباس‌هایش نشسته، با لبخند می‌گوید: «گروه ما یک کلونی از تخصص‌های مختلف است. ما دانشجویانی داریم که از دانشکده‌های علوم پایه، فنی، پزشکی و حتی علوم سیاسی و اقتصاد آمده‌اند. در واقع ما دانشگاه را به میان مردم آورده‌ایم تا ثابت کنیم دانش اگر سه درد دردمندی نخورد، تنها ورق بارهای بیش نیست. ما نیامده‌ایم که

«نذر آموزشی» خدمتی که مرز نمی‌شناسد

لیلا محمودی با اشاره به پیامدهای آموزش مجازی اظهار کرده است: «با گنجینه آموزش‌های حضوری با بستری مجازی، در برخی موارد موجب افت تحصیلی و دشواری در درک مفاهیم پایه برای دانش‌آموزان شده است. در همین راستا، معاونت آموزشی جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی با همکاری مرکز خدمات تخصصی کوچینگ کودکان و نوجوانان، طرح «نذر آموزشی» را با هدف حمایت از دانش‌آموزان نیازمند و تقویت بنیه علمی آنان راه‌اندازی کرده است.»

این طرح، ادامه همان نگاه جهادی به خدمت است که محرومیت را فقط در کمبود نان، دارو یا مسکن خلاصه نمی‌کند و می‌داند گاهی یک ساعت آموزش رایگان نیز می‌تواند سرنوشت یک دانش‌آموز را تغییر دهد. محمودی با دعوت از فعالان حوزه تعلیم و تربیت ادامه داده است: «از تمامی مدرسان، دبیران آموزش و پرورش، اساتید دانشگاه و دانشجویان علاقه‌مند دعوت می‌شود با پیوستن به این پویا، خدمات آموزشی رایگان به دانش‌آموزان ارائه دهند.»

از نذر نان و دارو تا نذر دانایی

آنچه طرح «نذر آموزشی» را متمایز می‌کند، پیوند میان فرهنگ ایثار و مسئله عدالت آموزشی است. به گفته سرپرست معاونت آموزشی جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی، هدف این طرح، ایجاد بستری مناسب با مشارکت نیروهای داوطلب است تا هیچ دانش‌آموزی به دلیل محدودیت‌های مالی یا آموزشی از مسیر موفقیت باز نماند. او در تشریح نحوه اجرای این طرح نیز گفته است: «کلاس‌های آموزشی در قالب جلسات خصوصی و نیمه‌خصوصی و با نظارت مستقیم معاونت آموزشی در محل مجتمع آموزشی و فرهنگی جهاد دانشگاهی برگزار می‌شود تا کیفیت آموزش حفظ شود.»

این مسئول درباره نحوه مشارکت نیز افزود: «علاقه‌مندان و جهادگران که همیشه در دل کار و خدمت هستند می‌توانند مشخصات فردی، حوزه تخصصی تدریس و رزومه خود را از طریق پیام‌رسان بله به شماره اعلام‌شده ارسال کنند تا پس از بررسی، در این طرح کارگیری شوند.»

او تأکید کرده است پویا «نذر آموزشی» فرصتی برای ترویج فرهنگ ایثار و کمک به ارتقای سطح علمی دانش‌آموزان استان است و می‌تواند بخشی از مشکلات آموزشی آنان را برطرف کند.

هماهنگی اجرایی شکل می‌گیرد و گاهی در قالب مشارکت مستقیم نیروهای تخصصی. همین هم‌افزایی میان گروه‌های جهادی و نهادهای عمومی باعث می‌شود دامنه خدمت گسترده‌تر و اثر آن ماندگارتر شود. همکاری‌ای که نشان می‌دهد حل مشکلات مردم، بیش از هر چیز به همدلی و پیوند ظرفیت‌ها نیاز دارد.

ترجمه نیاز هر منطقه به زبان عمل

در سال‌های اخیر، یکی از مهم‌ترین عرصه‌های خدمت‌رسانی جهادی، حوزه آموزش بوده است. حوزه‌ای که آثار محرومیت در آن شاید دیرتر دیده شود، اما ماندگاری بیشتری دارد. پس از تجربه آموزش مجازی و پیامدهایی که برای بخشی از دانش‌آموزان به جا گذاشت، حالا توجه به افت تحصیلی و شکاف آموزشی در برخی استان‌ها به یکی از دغدغه‌های جدی تبدیل شده است. خراسان جنوبی نیز از جمله استان‌هایی است که در آن، گروه‌های جهادی و نهادهای همکار تلاش کرده‌اند این بار به جای ساخت دیوار و سقف، بنیه علمی دانش‌آموزان را ترمیم کنند.

در همین راستا سرپرست معاونت آموزشی جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی از اجرای طرح «نذر آموزشی» با هدف کمک به دانش‌آموزان دارای افت تحصیلی و دعوت از مدرسان برای مشارکت در این پویا خبر داده است.

همیشه و در هر وقت کشور به روزهای سخت رسیده، رد پای جهادگران زودتر از بسیاری از نهادها در میدان دیده شده است؛ همان نیروهای بی‌ادعایی که گاهی در روستاهای دورافتاده بیل به دست گرفته‌اند، گاهی در مناطق محروم نسل‌نسخه در مان و خدمات بهداشتی رسانده‌اند، گاهی برای رونق کشاورزی و دامداری آستین بالا زده‌اند و گاهی نیز بار آموزش و فرهنگ را بر دوش کشیده‌اند. جهادگران در هر منطقه، نیاز مردم را قطب‌نمای عمل خود قرار می‌دهند. این بار نیز در ادامه همین مسیر، طرح «نذر آموزشی» برای حمایت از دانش‌آموزان خراسان جنوبی کلید خورده تا خدمت‌رسانی جهادی از عمران و بهداشت به کلاس درس و عدالت آموزشی برسد.

در اقصی نقاط ایران، از روستاهای کم‌برخوردار گرفته تا حاشیه شهرها و مناطق مرزی، گروه‌های جهادی سال‌هاست بی‌سروصدا و بی‌بسته مشغول خدمت‌اند. هر جا خانه‌ای نیمه‌کاره مانده، فغانی نیاز به مرمت داشته، مدرسه‌ای از کمبود امکانات رنج برده یا خانواده‌ای از دسترسی به خدمات درمانی محروم بوده، پای نیروهای جهادی به میان آمده است. حضور آنها فقط در روزهای بحران و پس از حوادث طبیعی خلاصه نمی‌شود، بلکه در متن زندگی روزمره مردم، در نبض نیازهای واقعی جامعه و در جاهایی که کمتر دیده می‌شوند، ادامه دارد.

این خدمت‌رسانی، چهره‌های گوناگونی دارد. در نقطه‌ای، ساخت و مرمت خانه و مسجد و مدرسه اولویت پیدا می‌کند و در جایی دیگر، اردوهای پزشکی و دندان‌پزشکی برای مردم برپا می‌شود. در منطقه‌ای، آموزش شیوه‌های نوین کشاورزی و کمک به بهبود معیشت خانواده‌ها در دستور کار قرار می‌گیرد و در روستایی، فعالیت‌های فرهنگی و آموزشی به مهم‌ترین نیاز تبدیل می‌شود. ویژگی اصلی این جریان، انعطاف‌پذیری آن در برابر نیازهای محلی است. جهادگران نسخه‌ای ثابت برای همه مناطق نمی‌پیچند، بلکه به اقتضای شرایط هر منطقه وارد عمل می‌شوند.

در کنار این گروه‌های مردمی، سازمان‌ها و نهادهای نیز در بسیاری از نقاط کشور وارد میدان می‌شوند و با جهادگران همراهی می‌کنند. گاهی این همراهی در قالب پشتیبانی لجستیکی، تأمین تجهیزات، اختصاص فضاهای آموزشی و درمانی یا